UMHVERFIS STOFNUN

SKÝRSLA SJÁLFBOÐALIÐASTARFS UMHVERFISSTOFNUNAR 2023

Sjálfboðaliðar Umhverfisstofnunar unnu, sumarið 2023, á 26 náttúruverndarsvæðum á Íslandi: innan marka Þjóðgarðsins Snæfellsjökuls (Lóndrangar og Djúpalónssandur) og Þjóðgarðsins Vatnajökuls (Nýidalur, Skaftafell), við Mývatn, í friðlöndunum Dyrhólaey, Fjallabaks, Gróttu, Gullfossi, Herdísarvíkur, Hólmanesi, Hornströndum, Svarfaðardals og Vatnsfjarðar, á landslagsverndarsvæðum Gerpissvæðisins, Kerlingarfjöll, og Þjórsárdal, á búsvæði Andakíls, við náttúruvættin Dimmuborgir, Eldborg í Hnappadal, Eldborg undir Geitarhlíð, Geysi, Litluborgir, Skógafoss, Tröllabörnum, í Reykjanesfólkvangi við Vigdísarvallaleið og einnig á mjög fjölsóttum svæðum á náttúruminjaskrá eins og Glym, Hengifossi, Múlagljúfri og Rauðasandi.

Verkefni sjálfboðaliða í náttúruvernd og vistheimt eru mörg, má þar nefna:

- Afmörkun, viðhald og lagning náttúrulegra gönguleiða í óbyggðum (stikun, tröppur og ræsi gerð með grjóti).
- Endurheimt landslags og víðerna (loka villustígum, raka yfir hjólför vegna aksturs utan vega).
- Landmótun (laga göngustíga svo þeir falli betur inn í landslagið, mosaflutningur).
- Endurheimt á gróðri þar sem t.d. villustígar myndast.
- Líffræðileg fjölbreytni: uppræting ágengra plöntutegunda.
- Endurhleðsla gamalla varða (með umsjón sérfræðings frá Minjastofnun).
- Hreinsun náttúrulegra og ósnortinna svæða (Hornstrandir, Reykjanes).
- Aðstoð við starfsemi í þjóðgörðum (sem fæst lærdómur af) t.a.m. úttekt á ástandi náttúrulegra gönguleiða, vöktun gesta á náttúruverndarsvæðum, vöktun lífríkis – aðstoð við landverði.
- Ýmis konar fræðslu- og náttúrutúlkun um náttúru og umhverfi.
- Kynning og þjálfun (sjálfboðaliðar með mikla reynslu fræða nýja sjálfboðaliða og koma þekkingunni þannig áfram, t.d. hvað varðar liðstjórn).

Þessi skýrsla inniheldur yfirlit fyrir sumarið 2023, sem lýsir verkefnum sjálfboðaliða, ástandi/vandamálumog ljósmyndir.

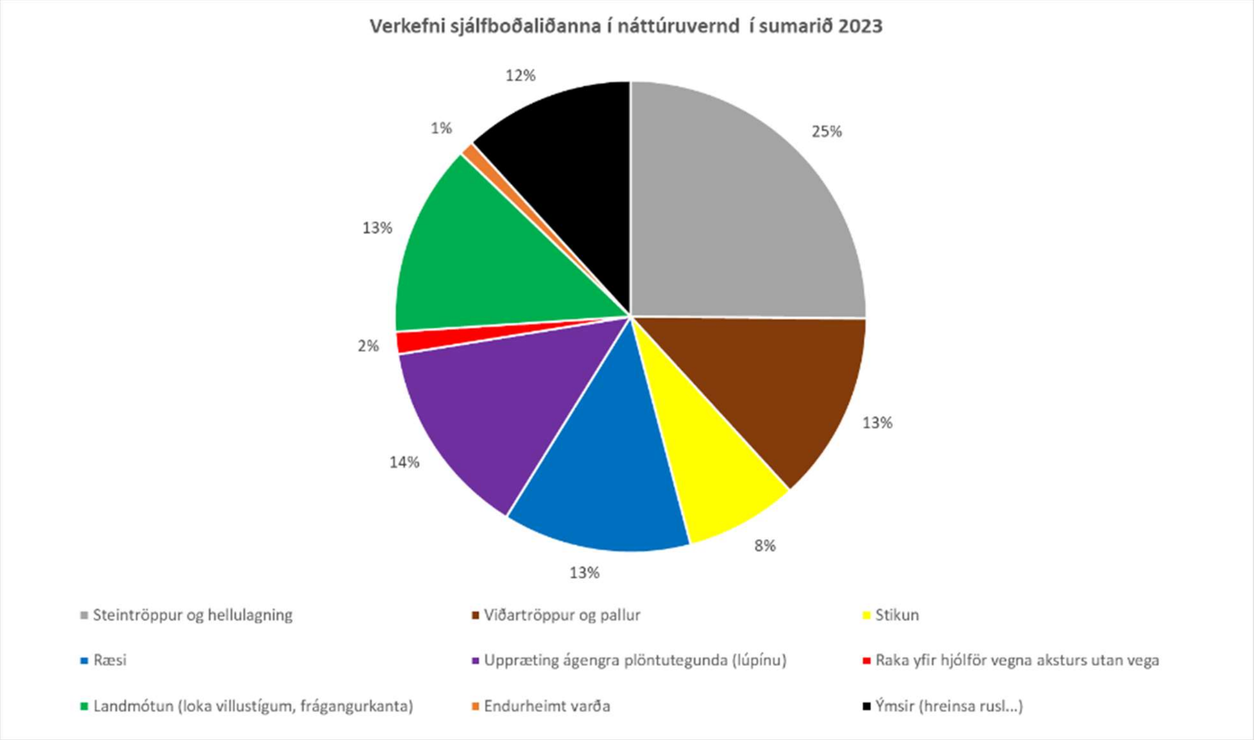

Framkvæmdir og aðgerðir gerðar með sjálfboðaliðavinnu 2023

Framkvæmdir og verkefni unnin með sjálfboðaliðum 2023		
SVÆÐI	v.v	v.d.
Undirbúning/Stjórnun	1,8	9
Þjálfun liðsstjóra	2,4	12
SNÆFELSJÖKULL ÞJÓÐG.	10,6	53
ELDBORG UNDIR GEITAHLIÐ	1	5
LITLUBORGIR	1,2	6
HERDÍSARVÍK	1,8	9
TRÖLLABÖRN	0,8	4
GRÓTTA	1,4	7
ÁSTJÖRN	1,8	9
SANDVATN / MÝVATN	9,8	49
SVARFDÆLA	5,4	27
VATNSFJÖRÐUR	9	45
HORNSTRANDIR	12,4	62
ELDBORG Í HNAPPADAL	4,4	22
ANDAKÍLL	5,4	27
ÞJÓRSÁRDALUR	8,4	42
KERLINGARFJÖLL	9,8	49
GULLFOSS	9,8	49
GEYSIR	4,4	22
FJALLABAK	8,4	42
SKÓGAFOSS	5,4	27
DYRHÓLAEY	9,8	49
HÓLMANES	5,4	27
GERPISSVÆÐI	9,8	49
REYKJANESFÓLKVANG	1,8	9
BORGIR	4	20
RAUÐISANDUR	2	10
GLYMUR	3,4	17
HENGIFOSS	9,8	49
MÚLAGLJÚFUR	17,6	88
SKAFTAFELL	9,6	48
NÝIDALUR/KISTUF.	7,8	39
Vinnud./Mannvikur	196,4	982,0
Svæði í umsjón UST	136,2	681
Önnur Svæði	56	280

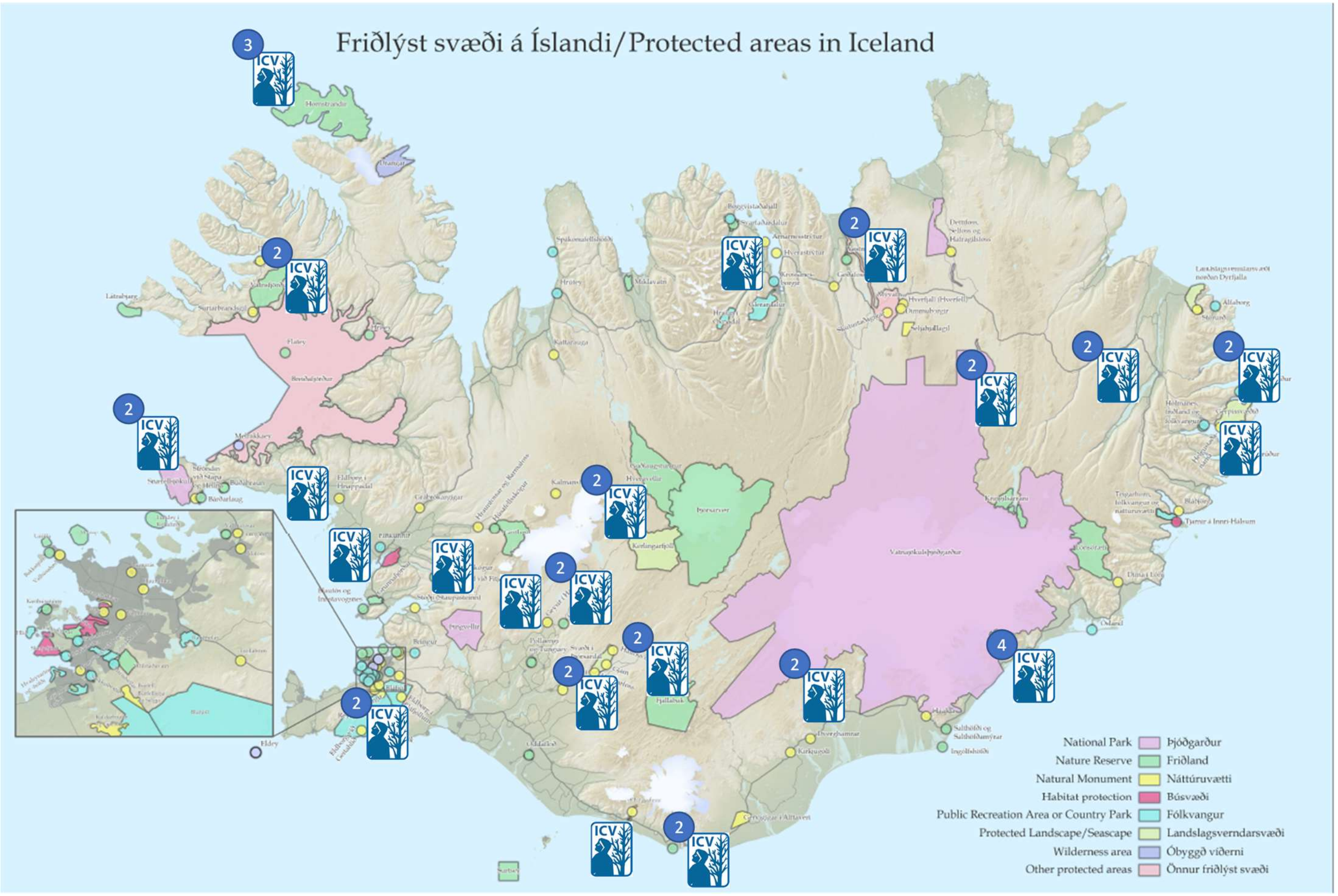

Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 53
Liðsstjóri(ar): Sophie Aziz, Kelly Powell & Roger Whysall
Sérfræðingur (þjóðgarðsvörður eða Landvörður): Hákon Ásgeirsson

04.06 – 10.06

Ástand/vandamál	**Malarrif - Lóndrangar:** Unnið var í göngustíg, sem liggur frá Malarrifi að Lóndröngum. Vandamálið er að stígur getur verið blautur og fólkið fer út af stígnum. **Djúpalónssandur:** Stígurinn hafði orðið fyrir vatnsrofi og jarðvegurinn/mölin hafði flotið burt. Það þurfti að endurraða steinunum í stígnum til að gera þá aftur stöðuga og koma möl/jarðvegi aftur á milli steinana.
Verkefni	• Þrep voru lagfærð og byggð á göngustíg við Djúpalónssand. • Timburtröppur voru byggðar við Lóndranga.

Andakíll, búsvæði

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 27
Liðsstjóri(ar): Nicky Kraft
Sérfræðingur (eða Landvörður): Þórhildur María Kristinsdóttir

25.06 – 01.07

Ástand/vandamál	Mikið af lúpínu sem þarf að slá.
Verkefni	• Slegin var lúpína og kerfill í Andakíl, vinna í samvinnu við starfsmenn Landbúnaðarháskólans.

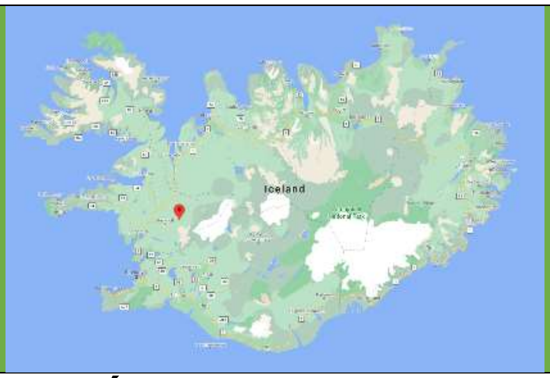

Eldborg í Hnappadal, náttúruvætti

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 22
Liðsstjóri(ar): Kelly Powell
Sérfræðingur (eða Landvörður): Þórhildur María Kristinsdóttir

11.07 – 17.06

Ástand/vandamál	Laga þarf nokkur þrep í stiga. Þá þarf að gera úrbætur á stíg til að minnka og koma í veg fyrir frekara rask.
Verkefni	• Áframhaldandi endurnýjun á þrepum upp að gígnum. Gönguleið uppá topp gígsins endurgerð og öryggi bætt.

Rauðisandur og Vatnsfjörður, friðland

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 55
Liðsstjóri(ar): Danny Lake & Nicky Kraft
Sérfræðingur (eða Landvörður): Edda Kristín Eiríksdóttir

25.06 – 01.07
02.07 – 08.07

Ástand/vandamál

Rauðisandur: Lúpína er að dreifa sér á svæðinu.

Penna: bæta við steinþrepum, lagfæra stikur.

Hörgsnes: drena, ramma inn þann hluta leiðar sem liggur á möl með grjóti, mögulega þarf að hnika leið eitthvað til og þá endurstika.

Þingmannaheiði: koma fyrir skiltum. Einnig skilti á Hörgsnesi og í Vatnsdal sem hluti hópsins gæti unnið að.

Verkefni

- Lúpína var tekin með rótum og slegin á Rauðasandi.
- Steintröppur voru gerðar.
- Villustígum var lokaða með landmótun.
- Hellulagning við skilti á Dynjanda.

	Hornstrandir, friðland **Sjálfboðaliða hópar: 3** **Vinnudagar:** 62 **Liðsstjóri(ar):** Nicky Kraft, Lea Matscheroth & Grace Taylor **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Kristín Ósk Jónasdóttir **02.07 – 08.07** **09.07 – 15.07** **23.07 – 29.07**
Ástand/vandamál	Lagfæring göngustíga - ræsi unnin úr grjóti við Hornsvík. Það þarf að endurhlaða vörður milli Atlaskarðs og Skálakambs og við Látra í Aðalvík – Fljótavík.
Verkefni	• Lagfæringar voru gerðar á göngustígum (steinatröppur og ræsi) í og við Hornvík og í Veiðileysufirði. • Endurhlaðnar fallnar vörður og þétta aðrar vörður.

<table>
<tr><td> </td><td>

Svarfaðardalur, friðland

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 27
Liðsstjóri(ar): Sophie Aziz
Sérfræðingur (eða Landvörður): Dagbjört Jónsdóttir

11.06 – 17.06
</td></tr>
<tr><td>Ástand/vandamál</td><td>Mikið þörf á að viðhaldi á göngustígum.</td></tr>
<tr><td>Verkefni</td><td>Viðhald á göngustígum og gerð voru þrep við Hrísatjörn í Friðlandi Svarfdæla.</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>

<table>
<tr><td> </td><td>Mývatn og Laxá, friðland og Dimmuborgir, náttúruvætti

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 49
Liðsstjóri(ar): Kelly Powell & Lyn Evans
Sérfræðingur (eða Landvörður): Dagbjört Jónsdóttir

02.06 – 08.07
09.07 – 15.07</td></tr>
<tr><td>Ástand/vandamál</td><td>Lúpína og skógarkerfill á verndarsvæði Mývatns og Laxár - Sandvatn.</td></tr>
<tr><td>Verkefni</td><td>• Lúpínusláttur var á norðurbakka Sandvatns og á Geiteyjarströnd við Mývatn.
• Lagfæring göngustíga í Dimmuborgum og við Vindbelgjarfjall.</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>

<table>
<tr><td> </td><td>

Hólmanes, friðland

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 27
Liðsstjóri(ar): Daniel Smith
Sérfræðingur (eða Landvörður): Lára Björnsdóttir
16.07 – 22.07
</td></tr>
<tr><td>Ástand/vandamál</td><td>Ágengar tegundir (lúpína) eru að dreifa sér á svæðinu, mikilvægt að ná að uppræta þær eyjar sem eru til staðar í friðlandi Hólmaness eins og undanfarin ár.</td></tr>
<tr><td>Verkefni</td><td>• Lúpína tekin með rótum niðri í friðlandinu.
• Slá og skera niður ágengar plöntur/lúpínu.</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>

	Gerpissvæði, landslagsverndarsvæði **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar: 49** **Liðsstjóri(ar):** David Millar & Verena Stammberger **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Lára Björnsdóttir **23.07 – 29.07** **30.07 – 05.08**
Ástand/vandamál	Lagfæring hlaðins slóða út að Barðsnesi í Viðfirði. Það þarf viðhald á gönguleiðum á svæðinu. Gera þarf slóða skýrari frá bænum Viðfirði auk þess að laga ræsi og hreinsa skriður úr slóða á leið út að Barðsnesi.
Verkefni	• Lúpína var tekin með rótum og slegin. • Vinna með landvörðum að moka upp og lagfæra gamlan vegarslóða og koma í upprunalegt horf þar sem vegurinn er á pörtum hlaðinn. • Nokkur dren voru byggð.

Skógafoss, náttúruvætti

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 27
Liðsstjóri(ar): Anna Lefering
Sérfræðingur (eða Landvörður): Ragnheiður Björk Sigurðardóttir

18.06 – 24.06

Ástand/vandamál	**Skógaheiði:** Þörf er að halda áfram vinnu við stíginn, lokun villistíga og lagfæringu á stígnum sjálfum. Drenun og landmótun í kringum nýjan stíg á Skógaheiði.
Verkefni	• Girt meðfram stíg þar sem stígur var of mjór og mikið traðk utan stíga. Þétt girðing sett upp (Gunnar Óli mun breikka stíginn haust 2023). • Sáð grasfræi á skemmd svæði. • Skemmdir lagfærðar með að fjarlægja gróður frá nálægum svæðum og sett í skemmdir ("patching").

h

	Dyrhólaey, friðland **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar:** 49 **Liðsstjóri(ar):** Lee Dunn & Léa Petrizzelli **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Ragnheiður Björk Sigurðardóttir **23.07 – 29.07** **30.07 – 05.08**
Ástand/vandamál	Það þarf að breikka göngustíga til að bætta öryggis gesta.
Verkefni	• Unnið var í steinþrepum á göngustígnum sem liggur á milli Háeyjar og Lágeyjar. Tveir hópar komu að verkinu og tókst að gera ný, breiðari og mun þægilegri þrep en þau sem áður voru.

Gullfoss, friðland

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 49
Liðsstjóri(ar): Danny Lake & Lee Dunn
Sérfræðingur (eða Landvörður): Valdimar Kristjánsson

18.06 – 24.06
16.07 – 22.07

Ástand/vandamál	Lagfæra þarf gönguleið frá Gullfossi að Brattholti. Afmá villuslóða.
Verkefni	• Landmótun og lokun villustíga með grjóti og gróðri. • Nokkur steinadren voru gerð.

	Geysir, náttúruvætti **Sjálfboðaliða hópar:** 1 **Vinnudagar:** 22 **Liðsstjóri(ar):** David Millar **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Valdimar Kristjánsson **02.07 – 08.07**
Ástand/vandamál	Lagfæring á stígum á Laugarfelli. Útbúa ræsi á göngustíg.
Verkefni	• Ræsi voru gerð á göngustíg á nokkrum stöðum.

<table>
<tr><td>
</td><td>Þjórsárdalur, landslagsverndarsvæði

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 42
Liðsstjóri(ar): Paula Ortega López
Sérfræðingur (eða Landvörður): Daníel Freyr Jónsson

18.06 – 24.06
06.08 – 12.08</td></tr>
<tr><td>Ástand/vandamál</td><td>Lagfæring á gróðurskemmdum og endurheimt á nokkrum svæðum innan verndarsvæðisins.</td></tr>
<tr><td>Verkefni</td><td>• Stór ræsi var gert við Háafoss.
• Lagfæring á göngustíg niðri við fossinn.</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>

	Fjallabak, Friðland **Sjálfboðaliða hópar:** 2 **Vinnudagar: 42** **Liðsstjóri(ar):** Imke Demitz **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Daníel Freyr Jónsson **06.08 – 12.08**
Ástand/vandamál	Viðhald göngustíga og annarra innviða. Nákvæmlega hvaða leiðir verður unnið í skýrist í sumar - Landmannahellir, Rauðufossar, Stútur, Laugahraun o.flr. Málun stika á Laugaveginum.
Verkefni	• Stikur málaðar. • Göngubrýr bornar að Vondugiljaaurum og þær settar þar upp yfir læki, auk landmótunar við gönguleið á sama stað. • Nauðsynlegt viðhald á göngustíg við Námskvísl í Landmannalaugum.

	Kerlingarfjöll, landslagsverndarsvæði **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar: 49** **Liðsstjóri(ar):** Paula Ortega López & Jacob Williams **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Valdimar Kristjánsson **13.08 – 19.08**
Ástand/vandamál	Lagfæring þrepa í Hveradölum.
Verkefni	• Lagfærðar voru timburtröppur í Kerlingarfjöllum sem þörfnuðust viðhalds – kassar úr timbri voru byggðir.

Vigdísarvallaleið, Reykjanesfólksvangur

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 9
Liðsstjóri: Imke Demitz & Lea Matscheroth
Sérfræðingur (eða Landvörður): René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec

31.07

Ástand/vandamál	XXXXMikill utan vega aksturs fara á Vigdísavallaleið sem þarf að eyða.
Verkefni	• Rakað yfir UVA för.

	Eldborg undir Geitahlíð, náttúruvætti **Sjálfboðaliða hópar:** 1 **Vinnudagar:** 5 **Liðsstjóri:** Imke Demitz **Sérfræðingur (eða Landvörður):** René Biasone, Julie Kermarec, Ásta Davíðsdóttir **01.08**
Ástand/vandamál	Jarðminjar eru að skemmast uppi á gígnum vegna umferðar gangandi gesta. Villustígar á víð og dreif um svæðið. Bæta þarf stikum í hringleið
Verkefni	• Villustígum var lokað í hlíðum gígsins og toppi hans með landmótun. • Stikum var bætt í hringleið á svæðinu. • Stikur voru endurmálað.

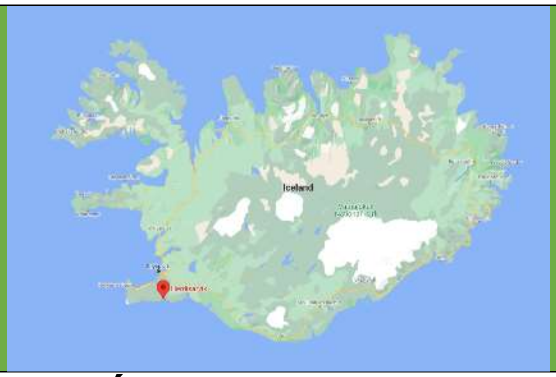

Herdísarvík, Friðland

Sjálfboðaliða hópar: 2
Vinnudagar: 9
Liðsstjóri: Imke Demitz & Lea Matscheroth
Sérfræðingur (eða Landvörður): René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec

03.08

Ástand/vandamál	Fjörur þarf að hreinsa árlega.
Verkefni	• Stór fjöruhreinsun á svæðinu.

	Tröllabörn, náttúruvætti **Sjálfboðaliða hópar:** 1 **Vinnudagar:** 4 **Liðsstjóri:** Lea Matscheroth **Sérfræðingur (eða Landvörður):** René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec **01.08**
Ástand/vandamál	Eyða þarf lúpínu á svæðinu. Marka þarf betur gönguleið um svæðið.
Verkefni	• Stikuð var leið um svæðið. • Lúpína var tekin með rótum.

Litluborgir, náttúruvætti

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 4
Liðsstjóri: Lea Matscheroth
Sérfræðingur (eða Landvörður): René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec

02.08

Ástand/vandamál	Gróðureyðing vegna traðks, villustígar.
Verkefni	• Stikuð var leið. • Bönd og staurar sett til að loka villustígum.

	Ástjörn, friðland, náttúruvætti **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar: 9** **Liðsstjóri:** Imke Demitz & Lea Matscheroth **Sérfræðingur (eða Landvörður):** René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec **04.08**
Ástand/vandamál	Lúpínan er að dreifa sér í friðlandinu.
Verkefni	• Lúpína var tekin með rótum.

<table>
<tr><td> </td><td>Grótta, friðland

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 5
Liðsstjóri: Imke Demitz
Sérfræðingur (eða Landvörður): René Biasone, Ásta Davíðsdóttir, Julie Kermarec

02.08</td></tr>
<tr><td>Ástand/vandamál</td><td>Kerfill og hvönn er að dreifa sér í friðlandinu.</td></tr>
<tr><td>Verkefni</td><td>• Tóku kerfil og hvönn með rótum.</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>

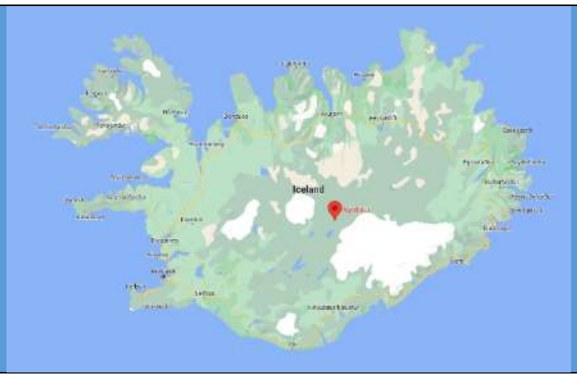

Dyngjufjallaleið, Vatnajökulsþjóðgarður

Sjálfboðaliða hópar: 2 (1 tryggja manna hópur)
Vinnudagar: 39
Liðsstjóri(ar): Imke Demitz & Verena Stammberger
Sérfræðingur (eða Landvörður): Sigurður Erlingsson & Anna Þorsteinsdóttir

06.08 – 12.08
13.08 – 19.08

Ástand/vandamál	Á Dyngjufjallaleið (F910) er mikill utanvegaakstur og villuslóðar. Það er bæði “venjulegur” utanvegaakstur og einnig er vegurinn oft allt of breiður eða margfaldur. Það er illa stikað sem þarf að laga til að gera eina slóð greinilegasta og koma í veg fyrir villuslóða. Rétta leiðin oft illfær, sem veldur utanvegaakstri.
Verkefni	• Stór grjót voru færð úr veginum. • F910 stikuð frá Fjallsenda að Surtluflæðu. • Vegur afmarkaður með steinum.

	Skaftafell, Vatnajökulsþjóðgarður **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar: 48** **Liðsstjóri(ar):** Roger Whyshall **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Hrafnhildur Ævarsdóttir **11.06 – 17.06**
Ástand/vandamál	**Eystragil (S5/S6):** Bæta við viðþrepum við brú frá 2022 - ennþá myndast klakabakki við brú sem þarf að bæta fyrir komandi vetur. Steinþrep austan og vestanmegin við brú frá 2022.
Verkefni	• Þrep úr timbri voru byggð austanmegin við nýju brúna í Eystragili og á leið frá Svartifossi yfir í Eystragil. • Nokkur dren og þrep voru byggð á stígnum við Eystragil í nágrenni við nýja brúna.
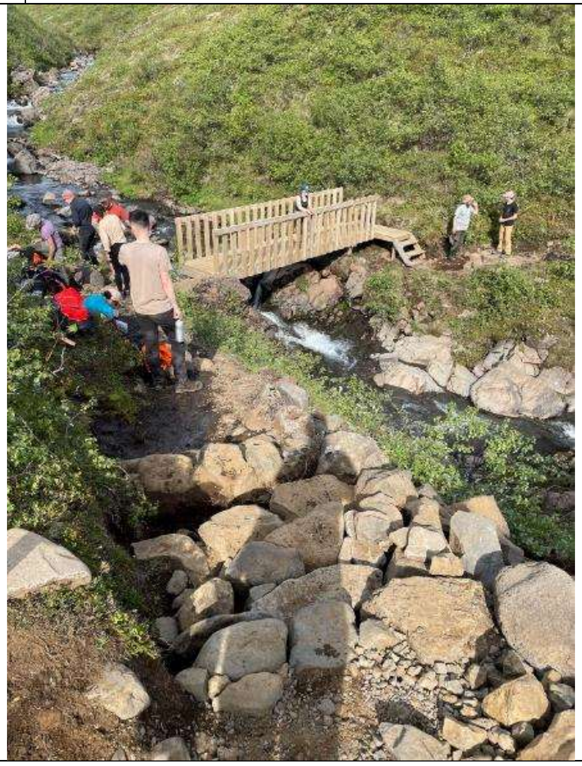	

	Múlagljúfur **Sjálfboðaliða hópar: 4** (1 tryggja manna hópur) **Vinnudagar:** 88 **Liðsstjóri(ar):** Anna Lefering, David Millar Kelly Powell & Daniel Smith **Sérfræðingur (eða Landvörður):** Árdís **18.06 – 24.06** **25.06 – 01.07** **09.07 – 15.07** **16.07 – 22.07**
Ástand/vandamál	Mjög vinsælt svæði sem þarf viðhald, ræsi, þrep og landmótun til að loka villustígunum.
Verkefni	• Nokkur dren voru byggð úr grjóti og úr timbri. • Villustígum var lokað.

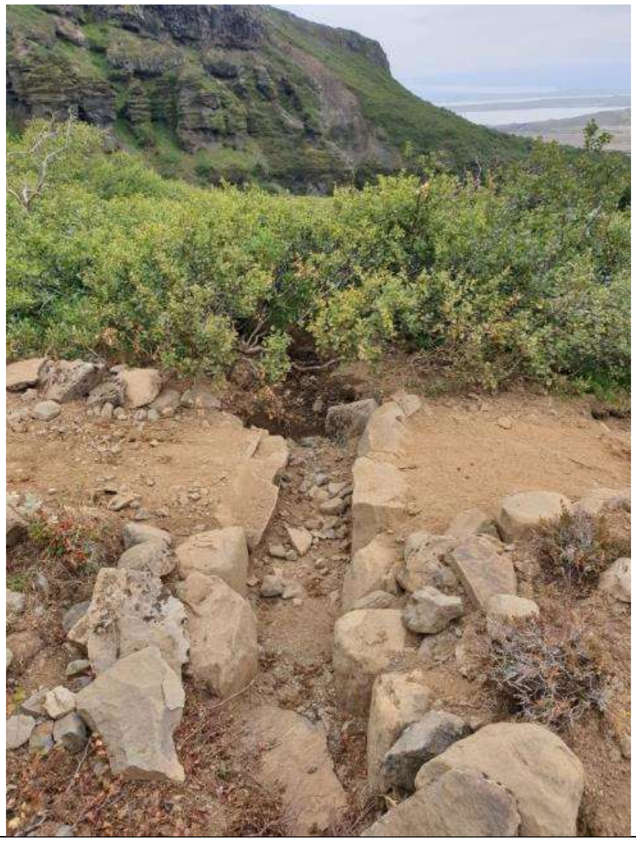 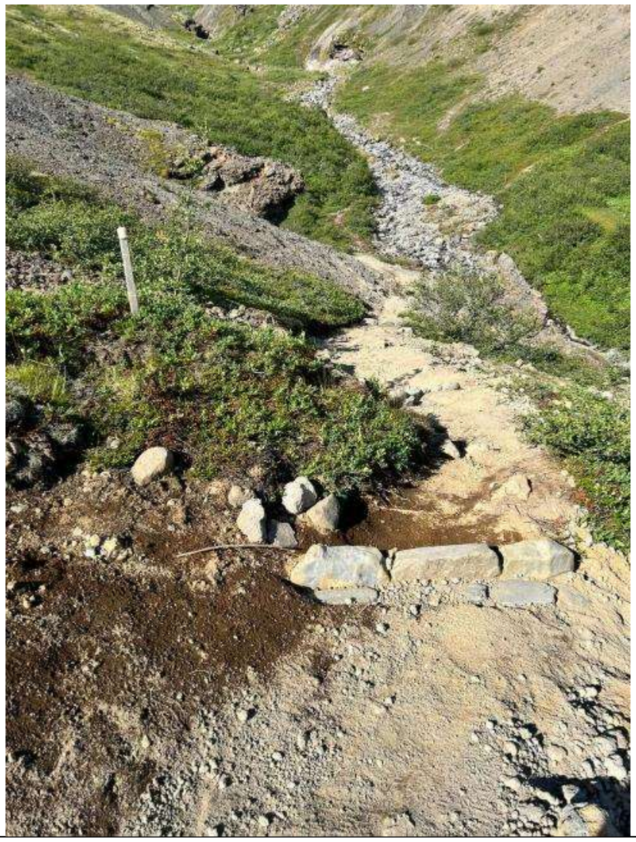

 	Hengifoss **Sjálfboðaliða hópar: 2** **Vinnudagar:** 49 **Liðsstjóri(ar):** Léa Petrizzelli & Kelly Powell **Sérfræðingur (eða Landvörður):** **25.06 – 01.07** **23.07 – 29.07**
Ástand/vandamál	Stígur er víða orðinn margfaldur og gróður farinn að hörfa undan traðki ferðamanna. Útsýnisstaður við Litlanesfoss er orðinn illa farinn, mikið traðk og gróður horfinn á stóru svæði.
Verkefni	• Staurar og kaðall voru set til að loka villustígum. • Pallar sem voru skemmdar eftir vetur voru lagðar. • Nýr göngustígur var gerður í kringum stórt grjót sem ekki var hægt að færa.

<table>
<tr><td>
</td><td>

Glymur

Sjálfboðaliða hópar: 1
Vinnudagar: 17
Liðsstjóri(ar): Lea Matscheroth
Sérfræðingur (eða Landvörður): Arnheiður Hjörleifsdóttir

06.08 – 12.08

</td></tr>
<tr><td>

Ástand/vandamál

</td><td>Gönguleiðin upp að Glym er fjölfarin og krefjandi. Hvalfjarðarsveit hefur verið í samstarfi við landeigendur Stóra-Botns vegna viðhalds og endurbóta á gönguleiðinni. Markmiðið er að halda áfram þeirri vinnu með áherslu á öryggismál og náttúruvernd.</td></tr>
<tr><td>

Verkefni

</td><td>

- Nokkur dren og þrep voru byggð á stígnum.
- Hlaðinn veggur við útsýnispall (Hellupall) var endurhlaðinn að miklu leiti, enda farið að hrynja úr honum og hann farinn að halla út á við.
- Villustígum lokað.
- Skilti sett niður og leiðbeinandi bönd.
- Aðstoða sérfræðinga við steinsögun og borun.

</td></tr>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
</table>